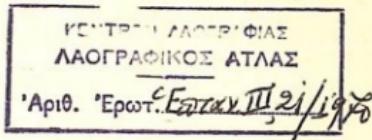

3

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
Α Θ Η Ν Α Ι (136)

ΙΙ
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ
ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΝΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Α Θ Η Ν Α Ι 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ
Σεπ. 1969 / Μάρτιος 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις) ... *Δαφνηάνα*
 (παλαιότερον ὄνομα:), Ἐπαρχίας
 Νομού *Κεφαλληνίας*
2. Ὄνοματεπώνυμον τοῦ ἔξετασαντος καὶ συμπληρώσαντος *Δαφνηά-*
νέας Κεφαληνίας ἐπάγγελμα *διδάσκαλος*
 Ταχυδρομική διεύθυνσις *Δαφνηάνατς Κεφαληνίας*
 Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἔξεταζόμενον τόπον *3.5*
3. Ἀπό ποια πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίαι :
 α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον .. *Χινοκαντίνος Ε. Ζαγγίδη* ..
χειρογράφων ..,
 ἡλικία *70* .. γραμματικαὶ γνώσεις *Δ. Δ. Ι. ΜΟ.-*
Σ. Ι. ΜΟ.Ν. τόπος κατοικίας *Δαφνηά-*
νέας Κεφαληνίας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Α. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προσωρίζουτο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
 βοσκὴν ποιμνίων ; *αι. Αιειναί Λιθ. Βωθράν. ωνι*
τεντόε. μερικει. Λιθ. Βεσινγκ. αιθρινάδιονοντι
 "Υπῆρχον αὖται χωρισταὶ ἡ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
 ματα ; *τεντόε. Λιθ. Βωθράν. ωνι* *2. Η. 2. 874*
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ιδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
 δηλ. εἰς τοὺς χωρικούς β) εἰς γαιοκτήμονας ("Ελληνας ἡ ξένους, ὡς
 π.χ. Τούρκους") γ) εἰς Κοινότητας δ) εἰς μονὰς κλπ.
Εις. Χωρικαίς μαζ. εις. γαιοκτήμονες.
- 3) Ο πατήρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
 γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
 του ; *Η. η.*

β'. 1) Οι κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; . Ο. Ι. ΘΕΡΙΤΟΙΧΙΑ. ΑΣΧΟΛΟΥΝΤΑΙ ΣΑΙ ΕΛΛΑΣΙΝΝΥ.. ΓΕΩΡΓΙΑΝ, ΜΕΡΙΜΝΗΣ ΕΙΣ ΒΥΖΑΝΤΙΟΝ...

2) Οι τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; ... Ν αἰ ..

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποιοὶ εἰργάζοντο εἰς αὐτάς ; καὶ ὑπὸ ποίους ὅρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ δόλοκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; ΘΕΡΙΤΟΙΧΙΑ. ΕΙΣ Γ.Β.ΡΙΠΟΙ. ΟΙ ΜΟΧΕΥΝΟΥΣ ΜΗΝΕΣ ΔΙΑΜΟΙΔΗΣ ΚΑΙ ΑΙΓΑΙΟΝ Η ΚΙΕΝ ΤΕΩΙ ΤΗΙ. ΕΙΓΕΙΟΝ ΚΗΦΙΣ...

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισα-
κατόροι κλπ.) . ΘΕΡΙΤΟΙΧΙΑ. Ποίεις ἦτο η κοινωνική των θέσις ; ...
ΘΕΡΙΤΟΙΧΙΑ. ΕΙΓΕΙΟΝ ΚΗΦΙΣ...

3) Ποία ἦτο η ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος η εἰς χρῆμα;) εἰς. ΕΠ. ΔΩΣ...

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἔργαται, ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θερισμα,
τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι’ ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ
προήρχοντο οὗτοι· ήσσον σινδρός μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν
ἀμοιβὴν ἐλάμβανον· ἡμερομίσθιον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ; ... Ν αἰ.

ΘΕΡΙΤΟΙΧΙΑΣ, ΑΔΩΝΙΑ ΓΥΝΑΙΚΕΩΝ. ΕΙΓΕΙΟΝ ΚΗΦΙΣ...
ΜΕΝΙ. ΓΥΝΑΙΚΕΩΣ, Η ΚΙΕΑΝΙΚΙΩΝ. ΕΙΓΕΙΟΝ ΧΡΗΜΑΤΩΝ...

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Εάν ναι,
ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο; .. Ο. Χ. Τ.....

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαινον δι’ ἀνέύρεσιν
ἔργασίας ; ... Ο. Ι. ΥΕΩΙ. ΜΘΝΟ. Ο. ΕΙΣ. ΠΙΕΓΟΔΕΙΝ ΜΕΛΛΕΝ.
ΝΕΑΙ. ΑΙΓΑΙΟΝ ΚΑΙ ΑΙΓΑΙΟΝ...

β) Ἐπήγαινον ἐποχικῶς : ὡς ἔργαται... Ν αἰ. ἢ ὡς τεχνῖται
κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πρα-
ματευτάδες (ἔμποροι) κλπ.; ... Θ. Χ. Τ.....

- δ'. 1) Πᾶς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: μὲν ζωϊκὴν κόπρον
(βιῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (μὲν καῦσιν: α) τῆς καλα-
μῖς μετά τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ή μὲν κάλυψιν (παρά-
χωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; . . .

*Τέτταί νοι μέ... Γαϊώνι... οά-
χο. Μρού. άταν.*

- 2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον
σας; . . . *αωθ. τοῦ. 1950.*

- ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦ ἄροτρον καὶ αἱ γεωργι-
καὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; . . . *αωθ. τοῦ. 1950.*

- 1) Σιδηροῦ ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δῆλο μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).
Εἰς ποῖα κτήματα ἔχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;
Ποῖος κατεσκευάζε τὸ ἄροτρον τούτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἢ προμή-
θεῖσ αὐτοῦ? . . . *Χρυσιμοδοκίαι. το. Αγρούχαρη.
α.ι.δ. χωράγια. δι.ερας. αεδ. IV. Η. ωρα-
μήδια. γ.ίνεται. ει. της. ουρίν.*

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἑκάστου τύπου
σιδηροῦ ἄροτρου μὲν τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν
αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου. . .

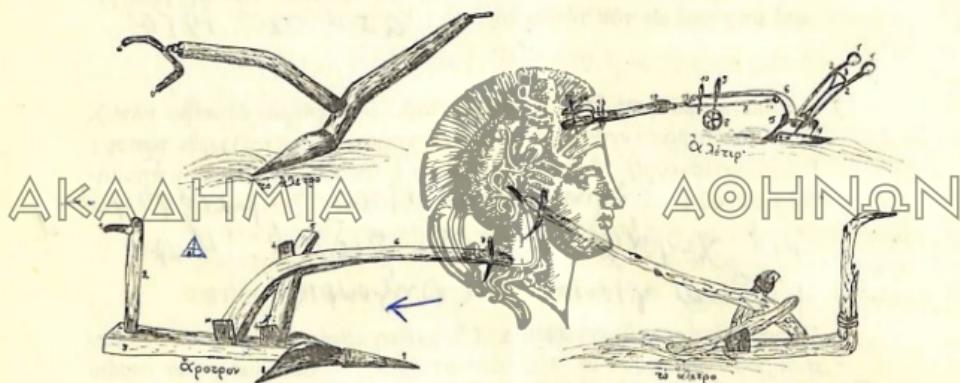
1.....	4.....	7.....	10.....
2.....	5.....	8.....	
3.....	6.....	9.....	

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) . . . *Ο. Σ. I.*
3) Μηχανὴ θερισμοῦ . . . *Ι. Ι. Ι.*

- 4) Μηχανή δεσμάτων τῶν στοιχύων (δεματιῶν). *Οχλ.*
 5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ *αλδί 1956*
 στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιόν ξύλινον ἄροτρον *εἰδ. μοι γεωργία*.
-

- 2) Ποία ἦτο ἡ μορφὴ τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἄροτρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα;

- 3) Ιχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμούς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἔξαρτημάτων αὐτοῦ.

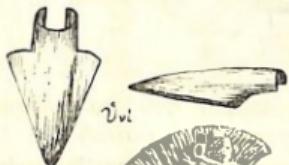
1. <i>Χερούλαδι</i>	6. <i>χούρα</i>	11.
2.	7. <i>βελτίστηρο</i>	12.
3. <i>άγερραδι</i>	8. <i>γήρα</i>	13.
4. <i>ακιδωδι</i>	9. <i>τενίγυντι</i>	14.
5. <i>Σωάθη</i>	10.	15.

(1) Εάν είναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Ἐάν ὑπάρχουν διαφοράι, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρῳ ἀρίθμησιν).

- 4) Τὸ ὑνὶ τοῦ ἔυλίνου ἀρότρου ἥτο (ἢ εἶναι) μᾶς μορφῆς διὸ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιῶν; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιθάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφήσατε ἡ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὑνὶ (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἑκάστου.

.....Εγρά...δι' ὥρα...τάξις...,,αὐτ...ἐν...η...
.....θέλωνι.....

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς στράμτης τοῦ ἀροτρου;

.....αραγόνια.....ιαζόνι.....
6) Ήτο (ἢ εἶναι) κατεσκευασμένη ἐκ ξύλου η σιδῆρου;

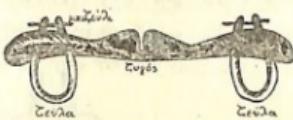
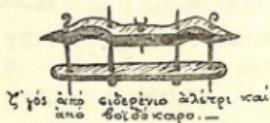

- 7) Ἐργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάι κλπ.).....

.....σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ξυλοφάι κλπ., αρνάρι.....

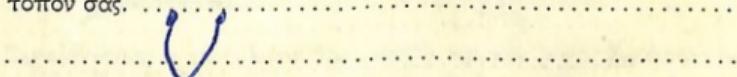
- 8) α) Διά τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὅργωμα) ποῖα ζῷα ἔχρησιμο-
ποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῷον, δηλ.
ἴππος, ἡμίονος, ὄνος..... *βοες, γιλιοντα*.....
- β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διά τὸ ὅργωμα δύο
ζῷα ἢ ἓν ; *αινη, δυοι, ειναι, εν*
- 9) Διά τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῷα ἥτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ;
Ναι

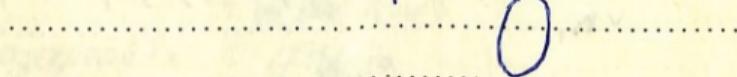
Σχεδιάσσατε τὴν μορφὴν τοῦ παλαιοτέρου καὶ τοῦ σημερινοῦ
ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν), καὶ ὀνομάσσατε τὰ διάφορα
μέρη καὶ ἔξαρτήματα αὐτοῦ. (Τ.χ. λουριά, λοῦρα, ζεῦλες, πτίζευ-
λια κλπ.). *1. αναρχα, 2. λουρια, 3. ανευλες, 4. πτιζευλια*

- 10) Σχεδιάσσατε ιδιαιτέρως τὴν μορφὴν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν
τόπον σας.

- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐπιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου,
ὅ δποιος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλούρι),
προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διά τὸ ὅργωμα ; (Σχεδιάσσατε
αὐτὸν). *Επιδηρος, ξυλος, σχοινος*

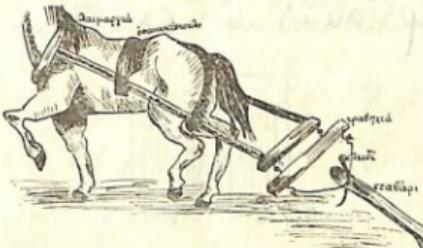
- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὅργωμα δι' ἑνὸς ζώου ; *19.6.5*

Πῶς γίνεται ἡ ζεῦξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ;

Περιγράψατε καὶ σχεδιάσατε (ἢ φωτογραφήσατε) τὴν σκευήν, τὴν ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτὴν τὸ ἄροτρον.....

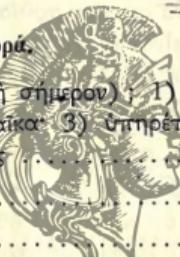
εἴ... εἰ... τὴν σκευήν αὐτῆς.

ζ. Ἀροτρίασις (ὅργωμα) καὶ σπορά.

- α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον) : 1) ἄνδρας (ὁ ιδιοκτήτης τοῦ ὄχρου ἢ ἄλλοι)· 2) γυναῖκα· 3) θυμρέτης. Σημειώσατε ποια η συνήθεια εἰς τὸν χρόνον σας.

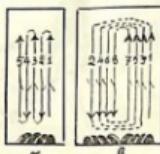
ἌΚΑΔΗΜΑ ΑΟΥΗΝΩΝ
"Ἄροτρος"

- β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ἔντονον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν). Ο.Σ.γ.δ.δ. μαθ.τατ.κατ.γρα-
χ.η.γ.α.θ.ε.ν.ν. ὁ.δ.ε.δ.α.ρ.ρ.ό.τ.ν.ν. . . Ε.ν.ε.τ.λ.α.ε.ν.τ.α.ι.γ.γ.ε.ρ.
μ.ε.γ.ε.γ.γ.δ.δ.χ.ο.ι.ν.δ.
- 2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....
- 3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῷα (ἢ τὸ ζῷον) κατὰ τὸ ὅργωμα· μὲν σχοινί, τοῦ ὅποιον τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζώων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδίασμα ἢ φωτογραφία).
μ.ε.γ.χ.ο.ν.ν. . . δ.ε.μ.ε.ν.ν.λ.λ.τ.α.γ.ε.ρ.α.γ.ρ. . .

- 4) Σχεδιάσατε πώς έγίνετο παλαιότερον (έπισης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι μὲ ἀνοιγομένας αὐλακας (αὐλακίες) κατ'εύθειαν γραμμήν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

*Τὸ ὄργωμα μὲ θέσια μετάθετον γραμμή
μὲν οὐδὲν διοντό, τὸ θέργωμα μὲν διοντό
ἡ ὄργωνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);
Θέργωμα μὲν διοντό, τὸ θέργωμα μὲν διοντό*

Σημειώσατε μὲ τὸ σημεῖον τοῦ στεφαροῦ, ποιον ἐκ τῶν ὄργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὄργωματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Η σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ στεφοῦ ἔγίνετο (ἢ γίνεται σκόνη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορές ἢ σποριές, ντάμες, σίσιστες, μεσθράδες κ.λ.π.); *Η. λωρίδα σπορές γίνεται μεσθράδες*

Πώς ἔχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά); μὲ αὐλακιάν;
Η. λωρίδα σπορές γίνεται μεσθράδες.....

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνην μὲ σκαπτάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῆται ἀροτρον;*δ. τοι... ποσ. μ. ωρεφωδή. γελάγη*

- 7) Ποιοι τρόποι ἢ εἶδη ὄργωματος (ἀροτριάσεως) ἥσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων, μὲ τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθὺς κλπ.*σ.ι. ανγακιές....
ανοιξαν θούν. τίν.. μ.ι.σιν.. τοῦ. εδάφους.*

Εις ποῖα δργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων
ἢ ἄλλων.

γ) Ἀροτριάσεις (δργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

- 1) Διὰ τὴν σποράν δημητριακῶν. Πόσα δργώματα ἔγίνοντο (ἢ
γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικήν περίοδον. Πᾶς λέ-
γονται (όνοματολογία) τὰ δργώματα αὐτά π.χ. καλλουργιά,
διβόλισμα, γύρισμα κλπ.

.....Πρό...τῆς...σπορᾶς...ἔν. ὅργανο.
Διὰ...στον...ριμεθίν...μάνη,...διὰ...βρύ-
μων...καρπιαν.
Τό...γριγοριαν.

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Απαντήσατε δμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Διὰ...φρέσκων...σπαρτί...οργανο...την...αριθμητική...γέμιστη.

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ σπαρτόν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρα-
νάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν....

.....η.ν.γ.τ.α.

- 4) Πόσα δργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κρι-
θῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν ειδῶν κλπ.) καὶ κατὰ
ποίαν ἐποχήν;

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σποράν.
π.χ. τὸ δισάκιν εἰς αὐτὸν περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμ-
βανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἑδάφους ;
.....

- β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρί-
ζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερὰ (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ύνι κατὰ
τὴν ἀροτρίασιν (δργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἡ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἐλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἡ ὅποια ἔχει τοποθετηθῆνεις τὸ ἐν ἄκρων τοῦ βουκέντρου ἡ μὲ ἄλλον τρόπον;

..... φαγ. 76. 1. 2. 3. αγροδιετούρι.

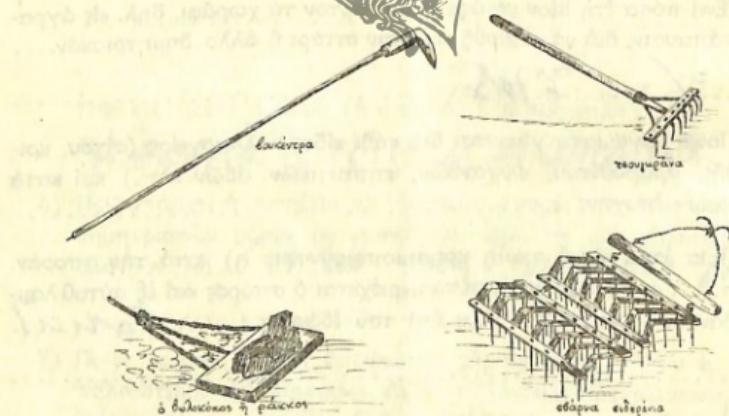
2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ίσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σθάρνισμα, διβόλισμα); Να τι... ,

..... Ταξ. 1. v. 4.

3) Ἡ σκαφὴ μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποὺ δὲν ἔχουν ὄργωθῆ (μὲ σκαλίδα, τσαπτὶ κ.ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἑρωτημάτων περιγραφὴ ἑκάστου ἐν χρήσει ἔργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἡ φωτογραφία. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματα τινων, ἐκ τούτων).

Γ. Βασιλείη Υπερτελείωσις (γραμμή)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

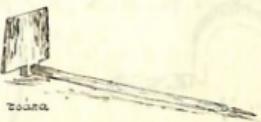
γ) Ἐργαλεία διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπτα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

έκάστου καὶ παραθέσατε ίχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)

.....
.....
.....

χαστός

τσάκι

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὅργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοί οὗτοι ώς καὶ αἱ ἐργασίαι ποὺ ἔκτελοῦν

.....
.....

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγίνετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἑκάστου εἴδους.

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφάς τῶν ζώων· π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ.
.....
.....

.....
.....
.....

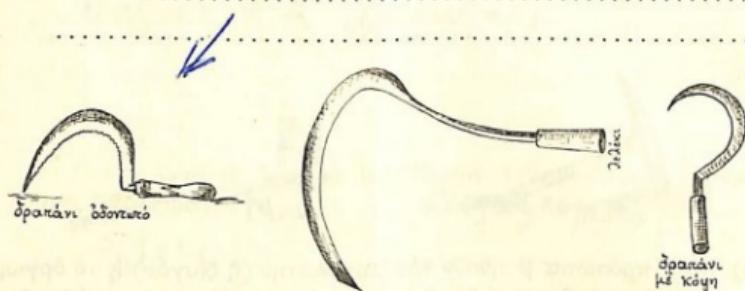
- 9) Πῶς ἐγίνετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων· ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αύλάκια ἢ πραστιές (βραγγίες) καὶ σλλως.
.....
.....

B'. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

a.' Ἔργα λεια θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἔθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.
(Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ίχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ·

π.χ. μὲ τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)
... μὲ δρεπάνι... ἀδοκωτό

Ἐὰν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ
ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ
σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ μᾶλι τὰ φωτογραφήσετε.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποια ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο
(ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφὴν τῶν
ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς την κατωτέρω εἰκόνα)... **μό. 6.α.**

- 3) 'Η λεπτής (δηλ. ἢ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργα-
λείου ἢτο δύμαλή ἢ ὁδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν)...
μό. 8.θ.η.γ.ν.

- 4) Πῶς ἢτο κατεσκευασμένη ἢ χειρολαβή του· (Σχεδιάσατε ἢ φωτο-
γραφήσατε αὐτήν). 'Ο σιδηροῦς σκελετός πῶς ἐλέγετο;
? Βι. γύλον.

- 5) Ποιος κατεσκεύαζεν αύτά τὰ θεριστικὰ ἔργα αλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.)*Τίχερος άγονος έλεμφας*.....
- 6) Ὡτὸ παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὅχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ δόσπριών (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζῷων (τῆς ρόβης κλπ.)*Θερισμός διὰ χεριών μόνον*.....

β.' Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

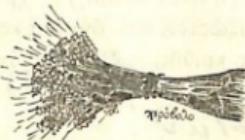
- 1) Εἰς ποιὸν ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτέρὸν μέσον ὁ σῖτος, ἢ κριθή, ἢ βρώμη, ἢ σίκαλις κλπ.*Ετικόδι... Ευκολόδια. Κανέλι... Σελάχης.*.....
- 2) Οἱ στάχυες ποὺ ἔμεναν (ἢ μένουν) εἰς τὸ χωράφι μαζὶ μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται).

- 3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἀλλα προσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιά), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπὸ αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραξίες, πιάσματα, χερίες, χερόβιολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἕδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα;

- 4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χερὶες) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά; "Οπου τοποθετοῦνται πολλά μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εύρισκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)
- Σράγηδα... Έρδιαν... μέτρας. Επάντιας. Αράχνης. Αρέβη. Τ.Δ. Εγκών... Εγγάροντας. μαργαριταριών. πασσαρίδην. Φρούριον. παντζαρέτας. μέτραν. Επάντιας. επιτάθμεδον. τούνισμαν.*

5) Πῶς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα; Πολλαχοῦ καλοῦνται ἀγκαλιές. **ΕΘΝΙΚΑΙΣ**

γ. Οἱ θερισταὶ.

- 1) Ποῖοι θερίζουν: ἄνδρες καὶ γυναῖκες; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχον) θερισταί, οἱ ὅποιοι ἦρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν σκοπὸν ἀπὸ ὕλου τόπον καὶ ποιον; **Ἐργίσαντες**

Μανδρές. ρ'. γυναικες. θερισταί.

- 2) Πῶς ἡμείβοντο οὗτοι μὲν ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ' ὥστητον (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ὀμοιώση εἰς χρῆματα; εἰς εἶδος; Τὸ ημερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ φαγητοῦ; (Παραθέσσατε μὲν τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικήν εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν).

Ημειβοντο μὲν ἡμερομίσθιον ρ'. φαγητού

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύλαξιν, ίδια τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμὸν; Ἐπίστης κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλλοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἢ μέση των); **ΟΧΙ**

4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχὴ ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; *O. X.*

5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. *N. 21*

6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἔνα μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυς ποὺ μένουν ἀθέριστοι ; (Εἰς τινας τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυς πλέκουν σταυρὸν ἢ φανάρι, τὴν δποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.).

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι

θεοῖς

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

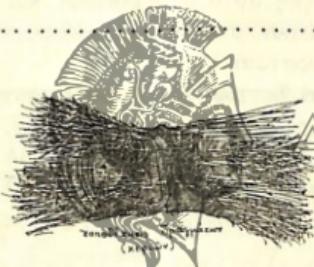
1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἥτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἐπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

... γρ. μέσης μετά τέλ. θερισμού...

- 2) Πώς έγίνετο τό δεμάτιασμα ; Ποῖος έδενε τούς στάχυς καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές , ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἔχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

.....Εἰναι τούτοις οι Χ.ν.σ...ο.ι.7.κιν.οι.δερι.
σ.τ.ν.μ.ε..Σέρεις...ἀρθ. π.ο.γ.ι.ν.φ.ο.νες
.....Δεῖ...μιλ.χ.κρ.γ.πο.θεργαλείν.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἴδιαν θέσιν ἢ συνεκνετρώνοντο εἰς ὥρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἄγρου ; Πόσα δεμάτια συνεκνετρώνοντο ἔκει καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ;.....

.....Πρ.ω.τον., εὐ. 16.τ.ι.ν. χωρόφ.ι., στ.ζ.
μηνικέροντο. εὐ. 16. μήρες. γεν. διγ.ανιστρων
και. τει.ο.ρο.θυ.ρο.ι.α. μ. αγριαν.ι.α.

ε.' Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἥρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ; — Ναζαρέ Θεν

Πότε γίνεται η σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς... επιτήσης.
πανίκης πλούτου:

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἔξαγωγή (βγάλσιμο) τῶν γεωμήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ φωτογραφίαν.....μ.*Επίσημη*.....

στ.' Συγκομιδή τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνηθίζετο παλαιότερον η διατροφή των ἄλων κατά τὸν χειμώνα με διπέρα χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ήσυ

νοι, περιγράψατε πώς έγινετο η καλλιέργεια του, έπειτα η κοπή, ή έκρανσις και η φυλαξία αυτού... μηδ. δασκαλός
μετατρέπεται σε χρήστη, οπότε θα είναι διαφορά, η οποία
τηλεοπτικής γεωργίας θα είναι πολύ μεγαλύτερη.

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποιον ἔργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
σαν κ.ἄ.)... τὸν μάξιν μὲν ἀδερφαν.

(Παραθέσατε και σχεδιάσματα ή φωτογραφίας).....

- 3) Ζήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἔχρησιμο-
ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὄνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

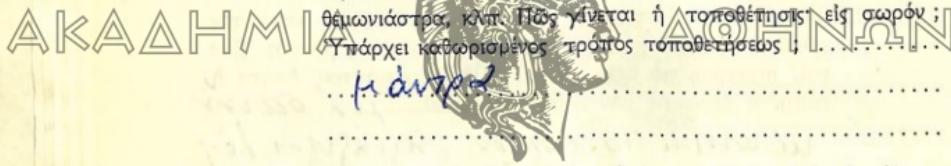
φωτογραφίας) Σένιντι πόμπριν χερζεν
μιλ αίρη τ. είσθ. πισάργεις

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- a. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ὅλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἄλωνι, εἰς τὴν αὐλήν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

..... πυγμαρχώνονται .. 6. ε. εν. πέρες .. δικτυών
..... οἴγωνιστην .. πινχανίν .. πλαστικών
..... συγκεντρώνονται εἰς τὰ φύλων

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χῶρος ὃντος τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλωνισμὸν δεμάτια. Εἰς τίνας τοτούς λέγεται : θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κτλ. Πῶς γίνεται ἢ τοποθετοῦσι εἰς αωρόν ; Υπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως ;

- 3) Υπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἄλωνι διὰ τὸν ἀλωνισμὸν τῶν δημητριακῶν ; Μήπως ἐγίνετο παλαιότερον ὁ χωρισμὸς τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ὅλον χῶρον, δηλ. ὅχι εἰς τὸ ἄλωνι ; ..

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἄλωνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλήν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου ; Εἰς ποίαν θέσιν ; ..

- 5) Τὸ ὄλωνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ; ἐὰν τοῦτο ἀνήκῃ εἰς πολλάς οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του, δηλ. μὲ ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

...*καὶ εἰς μίαν μίαν εἰς περισσότερας...*
μὲ ποίαν σειρὰν:

- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ὄλωνισμα καὶ πότε λήγει ; ...*? ποτε λήγει*

? λήγει...

- 7) Εἴδη ὄλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των) π.χ. χωματάλωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος) πετράλωνο (μὲ δάπεδον ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἑκάστου καὶ παραθέσατε σχέδιασμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

...*χωματάλωνο πετράλωνο*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΩΗΝΩΝ

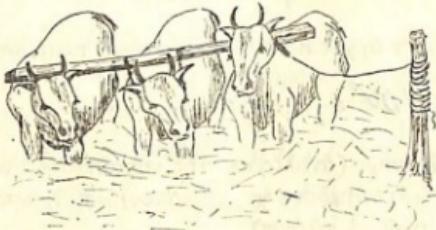
- 8) Πῶς ἐπιστευάζεται τὸ ὄλωνι ἔκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ὄλωνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματάλωνο : καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω ποιχώματος, ὅπου ὑπάρχει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βιῶν, καὶ ὁχύρων) ...*τὸ χωματάλωνον καθαριζειν τοῦ γύρου πηλὸν.*
τοῦ γύρου πηλὸν.

- 9) Ἡ ὡς ἄνω προετοιμασία τοῦ ὄλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξις τοῦ ὄλωνισμοῦ γίνεται ὥρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; ...*Θ. X.I.*

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ὄλωνι τῶν δεματιῶν, ὅπου ὑπάρχει ὄλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἄπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ὄλω-

νισμόν; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰονδήποτε ἄλλον.

.....Εγιναν.. τὸ.. δεκάτη.. χ'ύρω. ψιλό. λόν. ἀ...
μν.όρινδο. (εποχής), ο.ί.. σιθ. χνε. αρός..
νό. μεντρον. και. ζνω.....

11) Πῶς γίνεται τὸ ἄλωνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιήσεως ζῷων (βιόν, ἵππων, κλπ.).

a) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυρωποῖστι τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατήσεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένου ζῷων (βιόν, ἵππων κλπ.). Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τούτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἄλωνισμοῦ στῦλος, ὃμοις δυο λέτρων (κελούμενος στηγερός, στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κα.). ἀπὸ τοῦ ὅποιου εξαρτῶνται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνθετέρῳ σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦνται ἀπὸ τὸ ἔτερον ἄκρω τῶν τὰ ζῷα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλικῶς, «νὰ ἔρχωνται γύρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

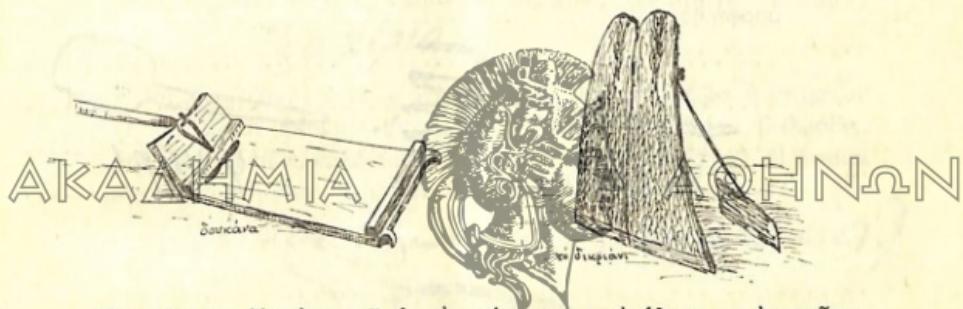
?.....ετο.. σιθ.. ι'ω.ω.ω.. δικέν.ω.σί..
τὸ.. ου.χερόν.. αιν.αμέν.ω.. αινικής, σ.ιθ..
ων.. φελ.ζην.. έπι.θ.ον.. τού.σ. ζεζ.χει..

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ ἄλωνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἄλωνο-στύλον μὲ τὰ ζῷα; (Εἰς τινας τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειές, αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμὸν τῶν ζῷων. Εἰς ἄλλους τόπους εἰς τὸ ἄλωνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ μέσον τοῦ ἄλωνισμοῦ. Τὰ ἄλωνίζοντα ζῷα περιφέρονται συνδεδεμένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὅποιον σχηματίζει θηλειές περὶ τὸν λαιμὸν ἐκάστου ζῷου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται ἀκόμη) ἄλωνισμὸς κατὰ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες και σχετικάς φωτογραφίας ή ίχνογραφήματα).....

Діяност. 2 д. Г. Іоф. 2. 1967 р. Кас. оп. 1. від 26
Октябрь. 6 рік. 6 квітн. 1967 р. 11 годин...
на півдні...

- γ) Ποῦ δαντὶ τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἐν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ώπτλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἔξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἔξευγμένων ζῷων, σύρεται δ' οὔτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

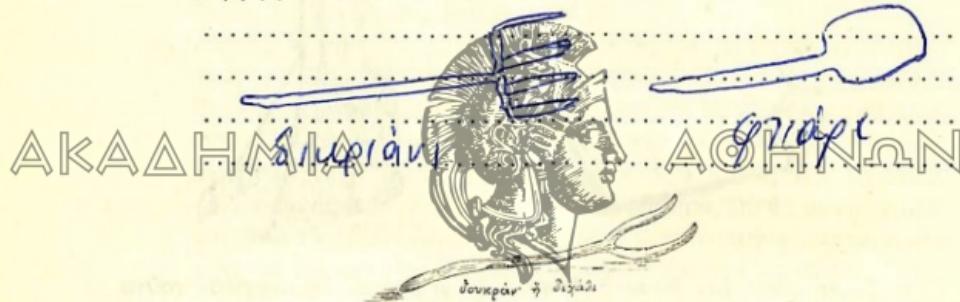

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο μηχάνημα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνα, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίστης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἡλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά μὲν ἀλωνιστικὸν μηχάνημα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ δσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) ἥλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζῷων ζευγνυομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων; . . .

- δ) Άπο τοίαν ώραν τῆς ήμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ νὰ ἐπαναληφθῇ τὴν ἐπομένην;

? Ανωθέ.. γεωργία... ένας... σύντομότερη...

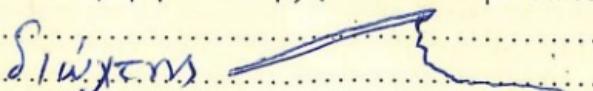
- 12) Ποια ἄλλα ἀλωνιστικά ἔργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινας τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ δποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὁδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

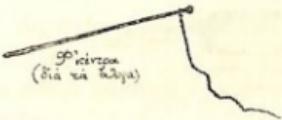
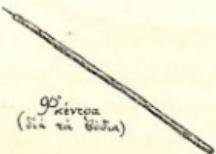
- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν δποῖον διαγράφουν τὰ ζῷα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχάνημα τοὺς ἀκόπους στάχυς;

Α. α. i.

- 14) Το ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζῴων; ('Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι ἀλλαχοῦ φ' κέντρα). Πόσον μῆκος είχε καὶ ποία ἢ κατασκευή της; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα). Ν. 21.

- 15) Πῶς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἥλωνίζοντο καθ' ὑμέραν
-
-

- 16) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ νὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπόν; (ἐν Κρήτῃ: μάλαμα)

ζαχέριο

- 17) Ποιοι ἀλωνίζουν: ὁ ἴδιος ὁ γεωργος μὲ τοικά του ζῷα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοὶ ὀλωνισταί (ἐν Αἴτωλίᾳ: βαλμάδες, δηλ. τσοπάνηδες, καλούμενοι ἀλωνιφάσιοι καὶ ἀγωγιάτες), οἱ ὄποιοι εἶχον βρέσια τὴν ἀλαγάκα καὶ ἀνελαμβάνουν τὸν ὀλωνισμόν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΛΟΓΗΝΩΝ

...ερινοί αἰγακιστεί... (δρ. αν. χρ. 2107.)

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μὲ ζῷα καὶ μὲ ἀλωνιστικὸν ἔργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυς· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μὲ χονδρὸν ξύλου (τὸν κόπανον) ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

..τι κι... μέτι... δι. καθεύδε... (δάριτς)...
..ανί.. μαθανιστο..

- 19) 'Ο κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πάχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του;

δάριτς, μαθανιστο... πασα... μαθανιστο... μεν!
?Εγειρι,

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποῖα δημητριακά ἐγίνετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου
(π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.).

...εἰπτό ἄγων... , δια ροδοφίλον...

κόπανος στροφῆλος

ξύλο στροφῆλο τὸ κοπάνερα
μαρού αρρώστιανταν...

'Υπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγίνετο' μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; 'Ανελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο ἄλλα πρόσωπα ἐπί' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά; Πῶς ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακά μεγάλων παραγωγῶν; ...Γέλασος... Γ.Σ.Ι.δινά.Γ.ν.

...οἰωνογένειαντ...

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (έξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
'Ἐγίνετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἔδαφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων; (Περιγράψατε λεπτο-
μερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυς,
παραβένοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

.....Εἰσαγένεται οὐδὲν τοῦτο... γενέσθαι.....

.....2 - 3 αριθμούς τοῦτον περιγράψατε.....

.....Αριθμούς τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ περιγράψατε.....

22) Κατὰ τὸ ἄλωνισμα διὰ τῶν ζῷων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου,
ἔτραγουδοῦντο τραγούδια; Ἐὰν ναί, ποῖα;

Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν
συντονισμὸν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἔργασίας;

.....Ναι.....

23) Πότε τὸ πρῶτον ἔγινε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας.

Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγρά-
ψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς)

ΑΙΓΑΙΑ ΔΗΜΙΑ ΔΟΗΝΩΝ

β'. Λίχνισμα

1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἑτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν
Αἴτωλίᾳ: λειώμα, ἐν Κρήτῃ: μάλαμα). Με ποιὸν ἔργαλεϊον σωρεύεται
τὸ λειώμα διὰ τὸ λίχνισμα πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην:
θρινάκι, εἰς Αἴτωλίαν καὶ Πελοπόννησον: δικριάνι, ἀλλαχοῦ: δικιργιάνι)
καὶ ποιὸν τὸ σχῆμα αὐτοῦ.....

.....ζαχέριο....., δικριάνι.....

Ο σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες;
Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπόν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι; Τί λέγεται κατὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

.....Τοιν...εγκατ...τεσοιμενες.....

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα; (Πῶς λέγεται τοῦτο :
φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....

.....διαριάνι...ρ'...ψιλότι.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει); ἀνδρας, γυναικας εἰδικὸς λιχνιστής ἐπ' ἀμοιβῇ;
.....ἄνδρας.....ασθ. τούς.....ταξιδιαρειος.....

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ
λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινας τόπους καλοῦν-
ται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κον-
τύλους ἢ τὰ κόμπια; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἀλώ-
νισμα διὰ τῶν πιο δῶν τῶν ζῷων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ;

.....Κούριεσσονρά.....μ.εινό...ταρικον.....

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζεῦξις τῶν ζῷων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώ-
νισμα; Ποῦ ἀπαντᾶται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται; ('Εν

Κρήτη: ξεβαθούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο

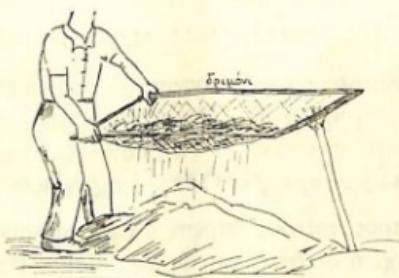
- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;
- μὲν τὸ ... νέρι μέρι ... (σ. 1140. vi.)

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου; ἢ διὰ ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

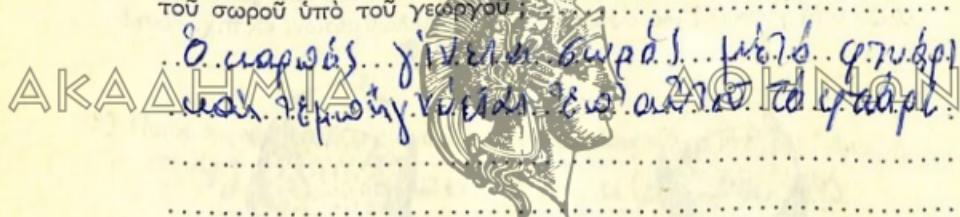
ΑΘΗΝΩΝ

νων μὲ ὅπας διαφόρων μεγεθῶν π.χ. μὲ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὑλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

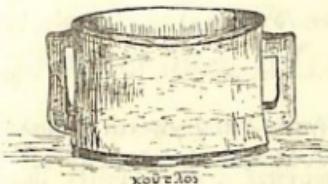
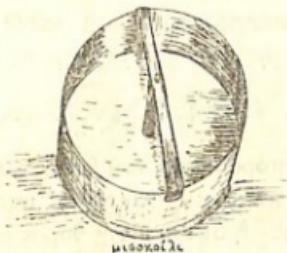
- 7) "Οταν ἔτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν; Μὲ ποιὸν ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφὴ του. Μήπως ἐμπιγγύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ;

- 8) "Αλλαζει μαζί μαζί προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σῖτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην.

γ'.1) Ποῖαι ὁφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπειτε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἄλωνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. "Ηρχετο ὁ δεκατιστής εἰς τὸ ἄλωνι; Μὲ ποιὸν μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητά του είς όκαδας, είς κοιλά κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ίχνο-
γράφημα αύτοῦ βλ. κατωτέρω σχετικάς εἰκόνας)..... O.X.F.....

2) Ποια ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἀλώνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,

γ) τὸ γυφτιάτικο,

δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (δύνομα,
χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ίχνογραφήματα ἢ φωτο-
γραφίας αὐτῶν)

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγὴ (ό καρπός) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ·
ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποια δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκι-
κων; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἔκαστην περίπτωσιν τὰς σχετι-
κὰς συνηθείας) γενέρος... τῆς... σίμιας.....

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (άχυρῶν) ἐντὸς τοῦ
χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἀλώνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εις την ύπαιθρον ;

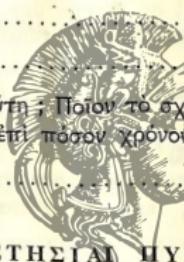
εις Βιχυνίνες

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογή τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυς ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ;

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογή τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατασκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτή) ἐκ σταχύων, τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὅπισθεν τῆς θύρας κλπ ;

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΗΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν τόπον σας ἄναμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ύπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστουγέννων, ἐσπέρας 23 Ιουνίου (Κληδόνου), Ἀποκρίες, πρώτη Μαρτίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ιούδα), ἐσπέρας τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Τέ έσφραγας σημ. 23^η/Ιουνίου.

Εις ποίας ἡμέρας, ποίαν ώραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ;

μελλ. τέλον δύσην ταῦτα μέρη εἰς
ταῦτα μέρη ταῦτα μέρη εἰς

2) Πώς λέγεται ή, φωτιά αύτή ; (π.χ. φανός, ἀφανὸς κλπ.).....

φωτιά

β'. 1) Ποιοι άνάπτουν τὴν πυράν παιδιά, ἡλικιωμένοι, ποιος ἄλλος ;

....*Παιδία*.....*παιδιά*.....*μηνά*.....
....*ἡλικιωμένοι*.....*γέροι*.....*χιτώνες*.....

2) Ποιος ή ποιοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.

Τὰ κλέπτουν ; "Αν ναι, ἀπὸ ποιον μέρος ;

....*εύστεφον*.....*φύρα*.....*ἀνειλθεῖται*.....

3) Πῶς γίνεται η συγκέντρωσίς των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

....*πληκτέρωτι*, *ἄγρυπνος*, *άρειος*, *τερεβίζεις*,
ταρπόνις.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΩΗΝΩΝ

γ'. Ποιαί αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, έσορκια, σύσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικά κείμενα

2) Πηδήματα, χοροί γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερής)

....*πηδήματα*.....*άρειος*.....*παιδιά*.....*νέφελον*
.....*ουράνιος*.....*παιδιά*.....*νέα*.....*μεγάλη*.....
.....*τερπόνια*.....*χιτώνες*.....*μήτις*.....*άρειος*.....
.....*τερπόνια*.....*χιτώνες*.....*μήτις*.....*άρειος*.....

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυράς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουσούδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιᾶς κλπ.)

?Εναλονο... ουδεν δ... μαζανισματα...

- 4) Καίονται (ἢ ἔκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοιώματα τοῦ Ἰούδα (περιγράψατε λεπτομερῶς) .
.....
.....
.....

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἑθίμου εἰς τὸν τόπον σας

Το... έρθερας... ων 23 Ιαννιου... πρωινο...
εγγεγρατ... δικηρ... μητρο... οδοις... μεν...
αναντονα... διαβαχη... μεν... πλαστη... μερικα...
ειδη... το... εν... πρω... μη οδοι... μεν...
...ειδη... πρω... μεν... φιαντινο... μεν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ